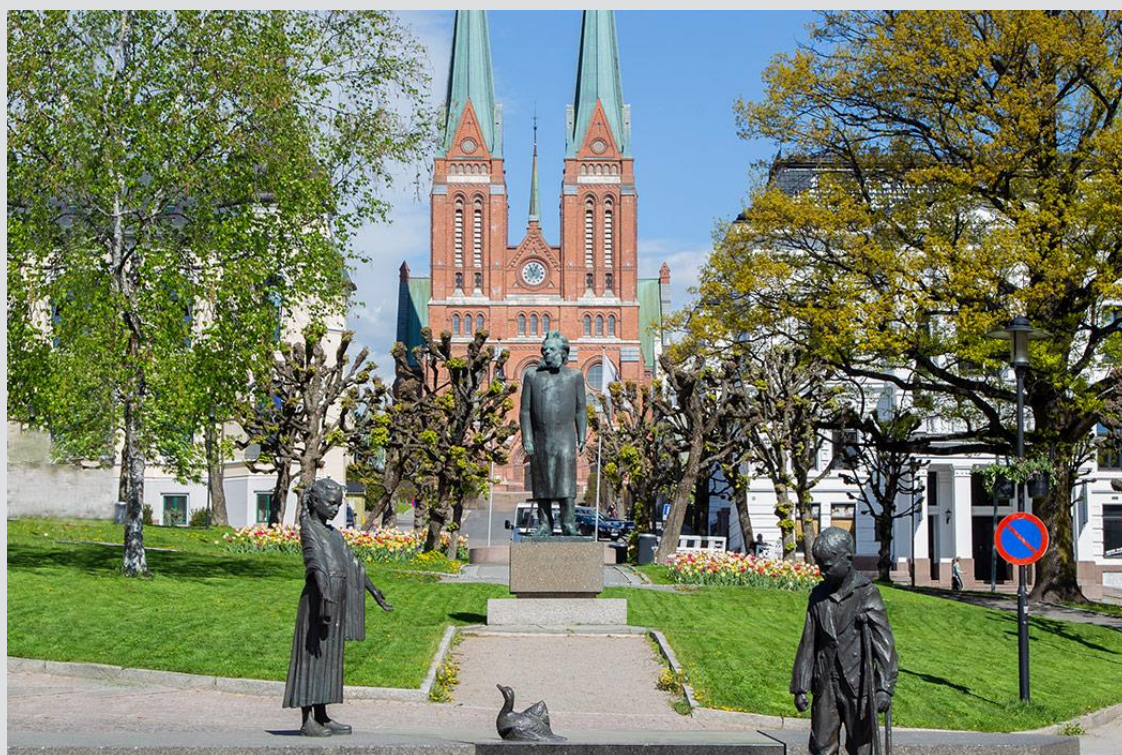

SKIEN KOMMUNE

Tokkevegen VA

Del II - Kontraktsgrunnlaget

Oppdragsgiver: Skien kommune

Oppdragsgivers kontaktperson: Bård Thorstensen

Entreprenør:

Entreprenørens kontaktperson:

Rådgiver: Multiconsult

Oppdragsleder: Trond Riis Nilsen

Fagansvarlig: Kenneth Espedal Røsbekk

A01	26-05-08	For utlysning- foreløpig	GEM	KER	KER
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Skien kommune. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

A	Generell del	6
A.1	Innledning	6
A.2	Kort om kontraktsarbeidets omfang	6
A.3	Organisasjon og entreprisemodell	6
A.3.1	Byggherrens organisering av prosjektet	6
A.3.2	Entreprenørens organisasjon	7
A.3.3	Underentreprenører	7
A.4	Dokumentliste	7
B	Kontraktsbestemmelser	8
B.1	Alminnelige kontraktsbestemmelser	8
B.2	Spesielle kontraktsbestemmelser – endringer til NS 8405	8
B.3	Andre spesielle kontraktsbestemmelser – Seriøsitetskrav	11
B.3.1	Formålet med seriøsitetskravene	11
B.3.2	Krav til lønns- og arbeidsvilkår	11
B.3.3	Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)	12
B.3.4	Bruk av underleverandører	12
B.3.5	Bruk av enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft	12
B.3.6	Krav til norsk språk	12
B.3.7	Krav om fagkunnskap og fagbrev	12
B.3.8	Krav til lærlingeplasser	12
B.3.9	Utenlandske virksomheter og arbeidstakere	13
B.3.10	Krav til betaling via bank og mulighet for å følge pengestrømmen	13
B.3.11	Kontroll og revisjon	13
B.3.12	Samfunnsansvar	13
B.3.13	Konsekvenser ved mislighold av kontraktsforpliktelser	13
C	Tekniske krav	14
C.1	Tekniske rammebetingelser	14
C.1.1	Miljøkrav	14
C.1.2	Ytre miljø	14
C.1.3	Andre rammebetingelser	14
C.2	Teknisk beskrivelse	15

C.3	Tegninger og modeller	15
C.3.1	Tegninger	15
C.3.2	BIM-modell	15
D	Krav til byggeprosessen	16
D.1	Administrative rutiner	16
D.1.1	Kommunikasjon i prosjektet	16
D.1.2	Møter	16
D.1.3	Rapportering	16
D.1.4	Distribusjon av tegninger og annet arbeidsgrunnlag	16
D.1.5	Kontroll av arbeidsgrunnlaget	16
D.1.6	Endringsbehandling	17
D.1.7	Fakturering	17
D.2	Kvalitetssikring	18
D.2.1	Kvalitetsplan	18
D.2.2	Kontroll og kontrollplaner	18
D.3	Sikkerhet, Helse og arbeidsmiljø (SHA), samt ytre miljø	18
D.3.1	Generelt	18
D.3.2	Koordinator for utførelsesfasen	19
D.3.3	Hovedbedrift	19
D.4	Øvrige krav til byggeprosessen	19
D.4.1	Dokumentasjon	19
D.4.2	Offentlig omtale av prosjektet	20
E	Frister og dagmulker	21
E.1	Frister	21
E.1.1	Fysiske arbeider	21
E.1.2	Dokumentleveranser	21
E.2	Dagmulker	21
E.3	Framdriftsplanlegging	21
F	Vederlaget	22
F.1	Prissammenstilling	22
F.2	Regningsarbeider	22
F.2.1	Mannskap	22
F.2.2	Maskinleie	22
F.2.3	Materialer og utstyr	23
F.3	Påslag for side- og underentrepriser	23
F.4	Opsjoner	23
F.5	Regulering	23

G	Oppdragsgivers ytelser	24
G.1	Riggområde	24
G.2	Anleggsytelser	24
H	Skien modellen	25
H.1	Om Skien modellen	25
H.2	Særskilte kontraktsbestemmelser	25
	Vedlegg	26

A Generell del

A.1 Innledning

Prosjektet omfatter sanering av eksisterende kommunalt ledningsanlegg for vann og avløp, fellesanlegg (AF-ledninger) for spillvann og overvann i asfaltert veigrunn.

Anlegget ligger i Skien kommune ved Klosterskogen travbane og Gimsøy kirke og berører i hovedsak de kommunale vegene Tokkevegen og Thor Bunkholts veg. Ledningsanlegget som ligger i vegareal innebefatter også reetablering av veiens overbygning.

A.2 Kort om kontraktsarbeidets omfang

Prosjektet omfatter sanering av eksisterende kommunalt ledningsanlegg for vann, avløp og overvann. Saneringsarbeide består hovedsakelig i å bytte ut og legge nytt VA anlegg, kummer, vann, spillvann og overvannsledninger. Det blir en strekning med eksisterende overvannsledning som skal strømpekjøres. Ledningene ligger i all hovedsak i kjøreveger med asfaltdekke. Veger, fortau og markdekke som berøres av anlegget skal reetableres tilbake til opprinnelig stand.

Kontraktsarbeidet omfatter:

- Opparbeidelse av VA- grøfter: Totalt ca. 664 m
- Opparbeidelse OV- utløps grøft: Totalt ca. 74 m
- Strømpeforing overvannsledning: Totalt ca. 243 m
- Nye vannkummer/ brannvannskummer: 5 stk.
- Nye spillvannskummer: 11 stk.
- Nye overvannskummer: 11 stk.
- Nye sandfangskummer: 15 stk.
- Renovering/ separering eksisterende AF/OV/SP kum: 1stk
- Reetablering vegoverbygning og fortau: Totalt ca. 2800 m2.
- Reetablering markdekke: Totalt ca. 650 m2.

A.3 Organisasjon og entreprisemodell

A.3.1 Byggherrens organisering av prosjektet

Rolle	Navn (person, firma)
Byggherre	Skien kommune
Byggherrens representant	Bård Thorstensen
Prosjektleder (PL)	Bård Thorstensen
Prosjekteringsleder (PGL)	Trond Riis Nilsen, Multiconsult
Byggeleder (BL)	Avklares ved oppstart kontraktsarbeidet
Koordinator (KU)	Avklares ved oppstart kontraktsarbeidet
Vann og Avløp (RIVA)	Trond Riis Nilsen, Multiconsult

A.3.2 Entreprenørens organisasjon

Entreprenørens organisasjonsplan med nøkkelfunksjoner og hvem som innehar disse, fremkommer av vedlegg <6>.

Organisasjonsplanen skal vise forbindelse mellom entreprenørens prosjektorganisasjon og de øvrige ledd i dennes virksomhet.

A.3.3 Underentreprenører

Firmanavn	Ansvarsområde

A.4 Dokumentliste

Tegningsliste/ Tegninger, se vedlegg nr. <1>.

B Kontraktsbestemmelser

B.1 Alminnelige kontraktsbestemmelser

Norsk Standard NS 8405:2008 "Norsk bygge- og anleggskontrakt" skal gjelde med endringer som beskrevet i pkt. B.2 og B.3.

B.2 Spesielle kontraktsbestemmelser – endringer til NS 8405

De enkelte punkter er nummerert med referanse til tilsvarende bestemmelser i NS 8405. Nye punkter er nummerert fortløpende etter standardens punkter.

Punkt 8 – Varsler og krav

Tredje avsnitt utgår og erstattes av nytt tredje avsnitt:

Hvis en part ønsker å gjøre gjeldende at den andre parten har varslet eller svart for sent, må han gjøre det skriftlig uten ugrunnet opphold etter å ha mottatt varsel eller svar. Gjør han ikke det, skal varselet eller svaret anses som gitt i tide. Dette gjelder ikke for krav, og for forespørsler etter 34.4, som fremsettes for første gang i eller i forbindelse med sluttoppgjøret.

Punkt 9.3 – Byggherrens sikkerhetsstillelse

Utgår og erstattes av:

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

Punkt 10.1 – Forsikring

Nytt sjette avsnitt:

Forsikringen skal gjelde inntil alle entreprisekontraktene i prosjektet er overtatt av byggherren.

Punkt 13.1 – Entreprenørens prosjektering

Nytt femte avsnitt:

Entreprenøren skal levere tegninger og beregninger til byggherren i så god tid at byggherren før arbeidene iverksettes har tid til å gjennomgå og kommentere disse.

Punkt 19.2 – Prosjektering

Nytt tredje avsnitt:

Tegninger vedlagt kontrakten skal ikke benyttes som arbeidstegninger.

Punkt 19.3 – Fysisk arbeidsunderlag og grunnforhold

Nytt tredje avsnitt:

Entreprenøren skal i tillegg til de tolkninger som fremkommer i rapporter vedrørende geotekniske og ingeniørgeologiske forhold foreta egne vurderinger i forbindelse med planlegging og prising av arbeidene. Feilbedømminger eller unnlatelse på ovenstående punkter berettiger ikke entreprenøren til verken ekstra betaling, forandring av kontraktens priser, forlengelse av tidsfrister, eller andre innrømmelser.

Punkt 19.6 – Offentlige tillatelser

Nytt annet avsnitt:

Entreprenøren skal selv skaffe til veie de tillatelser som lover og offentlige forskrifter krever av ham for utførelse av kontraktarbeidet, for oppføring av temporære konstruksjoner, lagring og bruk av spesielle materialer etc., med mindre byggherren i kontrakten uttrykkelig har påtatt seg dette ansvaret.

Punkt 20.1 – Avtalt tid for byggherrens medvirkning

Nytt annet avsnitt:

Entreprenøren kan ikke kreve tidligere levering enn det som anses nødvendig og rimelig, normalt ikke tidligere enn 14 dager før utførelsen av arbeidsoperasjonen. Mindre kompletteringer av underlaget må påregnes helt frem til utførelsestidspunktet.

Punkt 22.1 – Retten til å pålegge endringer

Tredje avsnitt annen setning strykes og erstattes med:

Byggherren kan ikke pålegge entreprenøren endringer ut over 20 % netto tillegg til kontraktssummen.

Punkt 24.1 – Entreprenørens krav på fristforlengelse som følge av byggherrens forhold

Nytt annet avsnitt:

Entreprenøren skal i sin fremdriftsplanlegging forutsette at summen av endringer gir en økning av vederlaget på inntil 10 % av kontraktssummen uten at han har krav på fristforlengelse. Overskrides denne grensen er det kun volumet ut over 10 % økning som gir grunnlag for fristforlengelse.

Punkt 25.3 – Entreprenørens varsel om vederlagsjustering

Kravene om særskilt varsel og løpende underretning i NS 8405 punkt 25.3 andre avsnitt bokstav a og fjerde avsnitt, gjelder ikke for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging.

I stedet for andre avsnitt punkt a og fjerde avsnitt gjelder følgende bestemmelser for vederlagsjustering for kapitalytelser, tilrigging, drift og nedrigging:

Hvis entreprenøren ikke har fått fristforlengelse gjøres vederlagsjustering etter formel for uendret byggetid. Hvis entreprenøren har fått fristforlengelse gjøres vederlagsjustering etter formel for endret byggetid.

Uendret byggetid

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8405 punkt 25.2 ved uendret byggetid ikke overstiger 10 % av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer ved uendret byggetid 10 % av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$V_s = 0.5 \cdot R \cdot (A - 1.1 \cdot B) / B$$

Vs = Kompensasjon for økte utgifter til kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging, eks mva

R = Opprinnelig avtalt vederlag for rigg- og driftkapittelet, eks mva

A = Kontraktsverdi av alt utført arbeid på tidspunkt for opprinnelig sluttfrist, eks mva

B = Opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum eks mva)

Ved beregning av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunkt for opprinnelig sluttfrist eks. mva. (A), skal følgende ikke tas med:

- o Regulering av kontraktssum pga. lønns- eller prisstigning*
- o Påslag for administrasjon av sideentreprenør eller tiltransport av entreprise/leverandørkontrakter*
- o Avbestillingserstatning*
- o Endringsarbeid som gjøres opp inklusive rigg-del*
- o Kompensasjon for økt rigg-del i endret byggetid*

Forlenget byggetid

Har entreprenøren krav på fristforlengelse av sluttfristen etter NS 8405 punkt 24.1, jfr. 24.5, skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$Vf = 0.7 \cdot R \cdot (t2 - t1) / t1$$

Vf = Kompensasjon for økte utgifter til kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging, eks mva

R = Opprinnelig avtalt vederlag for rigg- og driftskapittelet, eks mva

t1 = Opprinnelig byggetid

t2 = Avtalt ny byggetid

Dersom behovet for rigg- og driftsyntelser i fristforlengelsesperioden er vesentlig lavere enn i byggeperioden for øvrig, skal det foretas en tilsvarende reduksjon av R i beregningen av kompensasjonen.

Kompensasjonen ifølge formlene over skal lønns- og prisreguleres iht. avtalte indekser som angitt i kontrakten, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

Punkt 26.1 – Utførelsesplikt ved uenighet

Nytt fjerde avsnitt:

Statlige og kommunale byggherrer, inkludert statlige og kommunale foretak som ikke kan slås konkurs, stiller ikke sikkerhet for verdien av det omtvistede kravet.

Punkt 38.1 – Avbestilling

Tredje avsnitt utgår og erstattes av:

Dersom reduksjonen av entreprenørens samlede vederlag etter fradrag og tillegg ved endringsarbeider er mindre enn 15 % av kontraktssummen, skal reduksjonen alltid behandles etter bestemmelsene om endringer. Dersom reduksjonen blir mer enn 15 % av kontraktssummen skal kun den delen som overskrider 15 % regnes som avbestilling.

Nytt sjette avsnitt:

Reduksjon i forhold til kontraktens mengdeangivelse på poster som skal avregnes etter enhetspriser (regulerbare poster) er ikke å anse som avbestilling uansett størrelse på reduksjonen. Mengden på enkeltposter i mengdelisten kan settes til null uten at dette anses som en avbestilling.

Punkt 40.2 – Eiendomsrett til materialer

Nytt tredje avsnitt:

Hvis ikke annet er avtalt, er alle uttatte berg- eller løsmasser byggherrens eiendom.

B.3 Andre spesielle kontraktsbestemmelser – Seriøsitetskrav

B.3.1 Formålet med seriøsitetskravene

Formålet med seriøsitetskravene i B.3 utarbeidet etter den s.k. Skiensmodellen er å motarbeide svart arbeid og sosial dumping i Grenlandskommunene. Kommunene i Grenland har nulltoleranse for svart arbeid og sosial dumping og ønsker å synliggjøre dette ved å innta denne modellen i alle sine bygg- og anleggskontrakter i forbindelse med offentlige anskaffelser, og kontrakter innenfor varer og tjenester så langt den passer. Kommunene, heretter kalt oppdragsgiver, har som mål å hindre at useriøse og kriminelle aktører får tilgang til kontraktene.

B.3.2 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Arbeidet skal utføres av leverandør og dennes ansatte i tjenesteforhold, eller av på forhånd avtalte underleverandører og deres ansatte. Leverandør skal til enhver tid kunne framlegge dokumentasjon på ansettelsesforholdet.

B.3.2.1 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Oppdragsgiver stiller krav om at ansatte hos leverandør og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, skal ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til forskrift om allmengjort tariffavtale. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmengjort tariffavtale, krever oppdragsgiver lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

B.3.2.2 Krav til dokumentasjon på forespørsel

Leverandør og eventuelle underleverandører skal på forespørsel fra oppdragsgiver dokumentere at krav til lønns- og arbeidsvilkår er i samsvar med forskrift om allmengjort tariffavtale. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmengjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkår være i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

B.3.2.3 Kontroll

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre nødvendig kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes. Kontroll kan gjennomføres av oppdragsgiver eller en uavhengig tredjepart. Graden av kontroll kan tilpasses behovet i vedkommende bransje, geografiske områder mv.

B.3.2.4 Retten til å bruke sanksjoner

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner dersom leverandør eller underleverandører ikke etterlever kravene om lønns- og arbeidsvilkår. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å holde tilbake et beløp tilsvarende en promille av

kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 1 000,- pr. virkedag inntil det er dokumentert at forholdet er bragt i orden.

B.3.3 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Leverandøren skal drive systematisk med helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

B.3.4 Bruk av underleverandører

Oppdragsgiver tillater ikke mer enn ett ledd i kontraktskjeden under hovedleverandør.

Bruk av underleverandører skal som hovedregel fremkomme av tilbud fra hovedleverandør i konkurransen. Det vil fremkomme av kontrakten hvilke underleverandører oppdragsgiver har godkjent. Eventuell endring av underleverandører kan skje når det foreligger en god begrunnelse.

B.3.5 Bruk av enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft

Bruk av enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft krever skriftlig begrunnelse til oppdragsgiver ved innlevering av tilbud og så snart det er kjent for leverandør i hele kontraktsperioden. Oppdragsgiver skal godkjenne bruk av enkeltpersonforetak og anvendelse av innleid arbeidskraft der arbeidskraft har lønn mellom oppdragene.

Oppdragsgiver kan kreve at leverandøren med en frist på 3 dager besvarer konkrete henvendelser fra oppdragsgiver angående bruk av enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft. Arbeidskraften skal være innleid i samsvar med arbeidsmiljøloven⁶ og ha tjenesteforhold med lønn mellom oppdrag.

B.3.6 Krav til norsk språk

Norsk er i utgangspunktet hovedspråk på kommunenes byggeplasser, både skriftlig og muntlig. Det kreves at minst en person på hvert arbeidslag, samt nøkkelpersonell forstår og behersker å gjøre seg godt forstått på norsk⁷.

Alle arbeidstakere på byggeplassen skal ha kunnskap om og forstå sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, sikkerhetsinstrukser, varselskilt mv. Dersom det er arbeidstakere på byggeplassen som ikke forstår norsk, er det leverandørens ansvar at disse får nødvendig opplæring og sikkerhetsinstruksjoner på et språk de forstår.

B.3.7 Krav om fagkunnskap og fagbrev

Leverandør skal dokumentere at majoriteten av de ansatte er faglærte innfor sitt fagområde. Med faglærte forstås fagbrev eller tilsvarende formell utdanning. Leverandøren plikter å stille tilsvarende krav til sine underleverandører. Dette gjelder også enkeltpersonforetak og innleid arbeidskraft med lønn mellom oppdrag.

B.3.8 Krav til lærlingeplasser

Når verdien av tjenestekontrakter er minst 2 millioner NOK ekskl. mva. og kontrakter innen bygge- og anleggsarbeider er minst 0,5 millioner NOK ekskl. mva., og har en varighet på over 3 måneder, skal leverandør og eventuelle underleverandører være tilknyttet en lærlingeordning og lærlingen(e) skal delta i arbeidet med oppfyllelse av denne kontrakten.

Plikten gjelder når kontraktens hovedelement omfatter arbeider der det er relevant å benytte arbeidskraft med fag- eller svennebrev og det er særlig behov for læreplasser innen bransjen. Unntak fra lærlingekravet kan gjøres i særskilte tilfeller dersom oppdraget ikke er egnet ut ifra art/kompleksitet. Eventuelle unntak skal være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Skriftlig begrunnelse skal godkjennes av oppdragsgiver.

B.3.9 Utenlandske virksomheter og arbeidstakere

Leverandøren er ansvarlig for å rapportere om bruk av utenlandsk arbeidskraft i alle ledd i kontraktskjeden til Sentralskattekontoret for utenlandssaker⁹. Leverandøren skal fortløpende framlegge for oppdragsgiver kopi av innsendt(e) melding(er). Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Dersom oppdragsgiver oppdager tilfeller der melding(er) ikke er sendt, kan dette anses som et vesentlig brudd på kontrakten og dermed medføre opphør av kontrakt.

B.3.10 Krav til betaling via bank og mulighet for å følge pengestrømmen

Lønn og annen godtgjørelse for samtlige arbeidstakere skal utbetales til konto i bank. Oppdragsgiver skal i tillegg til de vanlige dokumentasjonskravene kunne følge pengestrømmen ut til de ansatte.

All betaling leverandør foretar for å oppfylle kontrakten skal foretas ved bruk av elektronisk betalingsmiddel. Alle transaksjoner skal være sporbare.

Leverandøren skal på forespørsel oppgi sine bankforbindelser.

B.3.11 Kontroll og revisjon

Oppdragsgiver kan kreve innsynsrett i all dokumentasjon som omfattes av denne modellen som ikke leverandøren eller eventuelle underleverandører med hjemmel i lov eller forskrift har rett til å holde tilbake.

Alle leverandører i kontraktskjeden skal gi oppdragsgiver fullmakt til å innhente relevante skatteopplysninger fra offentlige myndigheter, både før kontraktsinngåelse og i hele kontraktsperioden. Dette gjelder også utvidet skatteattest.

Oppdragsgiver eller tredjepart engasjert av oppdragsgiver, kan gjennomføre revisjon hos leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.3.12 Samfunnsansvar

Oppdragsgiver stiller krav til at aktuelle FN og ILO-konvensjoner¹⁰ følges i tillegg til kommunenes etiske retningslinjer og reglement.

B.3.13 Konsekvenser ved mislighold av kontraktsforpliktelser

Dersom leverandøren selv eller noen av dens underleverandører ikke etterlever overnevnte bestemmelser og forholdet ikke er rettet innen en fastsatt frist gitt ved skriftlig varsel fra oppdragsgiver, har oppdragsgiver rett til å kreve dagmulkt. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdet er rettet. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn kr. 1 000,- pr. virkedag.

Ved konstatert brudd på ovennevnte bestemmelser i denne modellen, og leverandør ikke har rettet feilen innen fristens utløp, anses dette som vesentlig mislighold og kan medføre heving av kontrakten. Oppdragsgiver vil i hvert enkelt tilfelle vurdere om det skal ilegges karantene.

C Tekniske krav

C.1 Tekniske rammebetingelser

C.1.1 Miljøkrav

Skien kommune har gjennom kommuneplan, kommunedelplan for klima og energi og klimahandlingsprogram vedtatt ambisiøse mål og tiltak innenfor klimaområdet.

I månedsrapporten skal det rapporteres på maskiner, maskintimer og drivstofforbruk per maskin i henhold til vedlagte rapporteringsskjema.

Der dieseldrevne maskiner/utstyr/kjøretøy benytter biodrivstoff skal denne komme fra en sertifisert bærekraftig kilde iht. EUs fornybardirektiv. Biodrivstoffet skal ikke være basert på palmeolje eller biprodukter fra palmeoljeproduksjon.

Leverandøren skal til enhver tid kunne fremlegge dokumentasjon på at biodrivstoffet er produsert bærekraftig og palmeoljefritt. Dokumentasjonen skal eksempelvis inneholde følgende informasjon: drivstoffprodusent, drivstoffleverandør, mengde, opprinnelse og sertifisering.

Leverandøren er forpliktet til å benytte maskiner med samme eller bedre klimagasseffekt som beskrevet i tilbudet. Dersom omfanget av endringer målt i maskintimer overstiger 20% kan det bli vurdert som et vesentlig kontraktsbrudd. Maskintimene måles separat for maskiner under og over 10 tonn.

C.1.2 Ytre miljø

Entreprenøren skal fremlegge en forpliktende miljøplan for anlegget. Planen skal beskrive hvordan miljø forholdene er tenkt ivaretatt. Miljøplanen skal bl.a. inneholde beskrivelse av og spesifikasjoner om:

- Krav og forutsetninger
- Oversikt over gjeldende lover og forskrifter
- Ansvar
- Organisering av miljøarbeidet
- Beskrivelse av problemer og tiltak
- Driftsinstruks for anlegget
- Beredskapsplaner
- Avtaler og godkjenning
- Kontrollrutiner
- Rapportering, journalføring og dokumentasjon
- Avvikshåndtering

C.1.3 Andre rammebetingelser

Anleggsområdet ligger langs/ved offentlig veg.

Perioden med ulemper for trafikantene på vegen skal søkes redusert til et minimum.

Fotgjengere skal sikres trygg passasje forbi anleggsområdet gjennom hele byggeperioden.

Adkomst til boligene på strekningen skal søkes opprettholdt gjennom hele anleggsperioden. Dersom det blir nødvendig å sperre adkomst til boliger må entreprenøren avklare dette med grunneier i forkant.

Entreprenøren er ansvarlig for å varsle de berørte abonnentene og kommunen om stopp i vannforsyningen. Under anleggsarbeidet skal entreprenøren ha løpende kontakt med de berørte grunneierne for informasjon/avklaring/nødvendige koblinger vedr. midlertidig vannforsyning.

Ved omkoblinger o.l. tillates maksimalt 8 timer avstengning av vannforsyningen.

Entreprenøren skal sørge for at det opprettholdes kontinuerlig vannforsyning i høytider og helligdager.

C.2 Teknisk beskrivelse

Norsk standard NS 3420 "Beskrivelsestekster for bygg, anlegg og installasjoner" gjelder for denne kontrakten.

Teknisk beskrivelse er innarbeidet i postene/prosessene i mengdebeskrivelsen, se vedlegg <2>.

C.3 Tegninger og modeller

C.3.1 Tegninger

Tegningsliste og tegninger, se vedlegg <1>.

C.3.2 BIM-modell

Det er ikke etablert en BIM-modell for dette prosjektet.

D Krav til byggeprosessen

D.1 Administrative rutiner

D.1.1 Kommunikasjon i prosjektet

Både e-post og skriftlig kommunikasjon anses som juridisk bindende kommunikasjon.

D.1.2 Møter

Jf. NS 8405 pkt. 7.

Byggemøter avholdes på byggeplass, vanligvis hver 14. dag.

D.1.3 Rapportering

Månedssrapport

Entreprenøren skal utarbeide en statusrapport for avsluttet måned. Rapporten skal gi byggherren oversikt over:

- SHA og ytre miljø (HMS) – statistikk, oppsummering av hendelser og tiltak, plan for kommende periode
- Økonomi
- Framdriftsplan – status
- Bemanning
- Status KS – kontroller og avvik
- Dokumentasjon
- Rapporteringsskjema iht. miljøkrav

I månedssrapporten skal det rapporteres på maskiner, maskintimer og drivstofforbruk per maskin i henhold til vedlagte rapporteringsskjema.

Logg

Det skal føres logg/ dagbok på anlegget med tilstrekkelig omfang til løpende å kunne skaffe oversikt over fremdrift og hendelser.

D.1.4 Distribusjon av tegninger og annet arbeidsgrunnlag

Papirkopier av tegninger og annet arbeidsunderlag oversendes i original- og redusert format iht. omforente distribusjonslister. Ut over dette er entreprenøren selv ansvarlig for mangfoldiggjøring av tegningene.

Alle utgifter knyttet til utskrift og mangfoldiggjørelse skal være inkludert i entreprenørens fastpris for rigg og drift.

D.1.5 Kontroll av arbeidsgrunnlaget

Tegninger og dokumenter skal kontrolleres av entreprenøren før de kan ferdigstilles.

Entreprenøren skal kontrollere den prosjekterte løsningens gjennomførbarhet og eventuelt fremme forslag til endringer i utførelse.

Frist for tilbakemelding er 14 kalenderdager dersom ikke annet er avtalt for det spesifikke dokument.

D.1.6 Endringsbehandling

For å sikre korrekt behandling av endringer i prosjektet vil det kun være meldinger kommunisert på omforent skjema som vil bli ansett som offisielle.

Skjemaet skal være korrekt utfyllt med henvisning til hvilke punkt i kontrakt endringen omfattes av og følgelig skal behandles etter.

Krav og frister forekommer under B – Kontraktsbestemmelser.

Det skilles mellom endringsanmodning, endringsvarsel og endringsordre som følger:

Endringsanmodning:

En endringsanmodning sendes inn dersom en av partene ønsker en annen utførelse enn den beskrevne/prosjekterte. En slik anmodning faller ikke inn under reglene i NS 8405, men er snarere et ønske om endring for å sikre gjennomførbarhet, spare kostnader el. Den mottakende part plikter selvfølgelig i samarbeidets ånd å svare på anmodningen innen rimelig tid, men det stilles ikke formelle krav eller knyttes sanksjoner til manglende svar. Endringsanmodninger skal være et middel for å søke å bedre prosjektet både teknisk og økonomisk for alle parter.

En avslått endringsanmodning medfører som regel at entreprenøren plikter å utføre arbeidene slik de er beskrevet/prosjektert. Entreprenøren mister ikke retten til å sende endringsvarsel selv om endringsanmodning er fremmet.

En godtatt endringsanmodning skal følges opp med en endringsordre fra byggherren.

Endringsvarsel:

Et endringsvarsel fremsettes av entreprenøren som følge av forhold som oppfattes som en endring i forhold til kontrakt og skal følgelig sendes inn og behandles etter relevante regler under B - Kontraktsbestemmelser.

Krav om fristforlengelse og/eller forseringskompensasjon etc. følger samme prosedyre som endringsvarsel.

Endringsordre:

En endringsordre kan fremsettes av byggherren som følge av hans ønske om endret design eller utførelse i forhold til tidligere forutsetninger. Videre kan endringsordre anvendes for å bekrefte godtagelse av endringsanmodning eller endringsvarsel.

D.1.7 Fakturering

Faktura skal sendes på EHF-format.

Hvis ekstern byggeleder skal kopi samtidig sendes byggeleder og prosjektleder. Vedlegg med angivelse av post- og mengde i mengdebeskrivelsen vedlegges i Excelformat.

Faktura skal merkes med bestillernummer 612161.

Av avdragsfakturaer skal fremgå:

- Opparbeidet beløp denne periode.
- Totalt opparbeidet beløp.
- Innestående beløp i henhold til kontrakt.
- Merverdiavgift.
- Sum til utbetaling.

Som vedlegg til faktura skal det legges ved dokumentasjon på at gitt milepel for fakturering er nådd, eventuelt mengdespesifikasjon hvor følgende fremgår:

- Post i mengdebeskrivelsen.
- Kontraktmengde.
- Enhetspris.
- Utført mengde/verdi pr. post denne perioden.
- Totalt utført mengde/verdi pr. post.

Tilleggsfakturaer

Tilleggsfakturaer skal alltid baseres på godkjente endringsvarsler. Signert/godkjent skjema skal vedlegges fakturaen. Omfatter fakturaen flere tilleggsbestillinger skal fakturaen være delt opp med henvisning til de forskjellige bestillinger, endrings eller avviksmeldinger og fordelt i henhold til WBS. Alle fakturaer skal også sendes byggeleder på e-post.

D.2 Kvalitetssikring

D.2.1 Kvalitetsplan

Entreprenøren skal utarbeide en kvalitetsplan for kontraktarbeidet. Denne skal baseres på entreprenørens overordnede kvalitetssystem.

Kvalitetsplanen skal dekke alle systematiske tiltak som er nødvendige for å sikre at kontraktens krav til rett kvalitet til rett tid med sikker utførelse tilfredsstilles. Planen skal blant annet omfatte rutiner for planlegging, utførelse, faglig kontroll, dokumentasjon, avvikshåndtering og avviksrapportering.

Kvalitetsplanen skal overleveres byggherren iht. frist gitt i E – Frister og dagmulker.

Kvalitetsplanen skal holdes oppdatert gjennom hele byggeperioden, og til enhver tid være tilgjengelig for byggherren. Generelt gjelder at prosedyrer skal være utarbeidet og innarbeidet hos entreprenøren før oppstart av arbeidet prosedyren gjelder for.

Entreprenøren skal sørge for at alle underentreprenører følger kontraktens kvalitetsplan.

D.2.2 Kontroll og kontrollplaner

Entreprenøren skal utarbeide kontrollplaner og sørge for nødvendig oppfølging og dokumentasjon.

Basert på kontrollplaner vil byggherren identifisere de arbeider han ønsker å kontrollere. Entreprenøren plikter å varsle byggherren senest 48 timer forut for utførelse/kontroll av slike arbeider.

D.3 Sikkerhet, Helse og arbeidsmiljø (SHA), samt ytre miljø

D.3.1 Generelt

Byggherren har utarbeidet en plan for sikkerhet, helse, arbeidsmiljø (SHA-plan), samt ytre miljø som stiller krav til entreprenøren, se vedlegg <3>.

D.3.2 Koordinator for utførelsesfasen

Rollen som koordinator for utførelsesfasen (KU) iht. Byggherreforskriften fremgår av SHA-plan.

D.3.3 Hovedbedrift

Hovedbedrift iht. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) fremgår av SHA-plan.

D.4 Øvrige krav til byggeprosessen

D.4.1 Dokumentasjon

Se VA-norm med vedlegg for Skien kommune, se <https://www.va-norm.no/skien/>

Se Statens vegvesens vegnormaler.

All dokumentasjon skal struktureres etter samme struktur (kontoplan) som i mengdebeskrivelsen.

All dokumentasjon skal leveres på norsk.

D.4.1.1 Dokumentasjon av byggeprosessen

Se VA-norm med vedlegg for Skien kommune, se <https://www.va-norm.no/skien/>

Dokumentasjonen som utarbeides i løpet av byggeprosessen skal være tilgjengelig for byggherren til enhver tid.

Under arbeidets gang plikter entreprenøren å oversende grunnlag for prosjektering i form av profiler og måledata som anses som nødvendig for en forsvarlig prosjektering. Bilder, måledata, skisser og testresultater som utarbeides for å dokumentere utført arbeid skal fortløpende gjøres tilgjengelig for byggherren og hans kontraktsmedhjelpere.

D.4.1.2 Krav til sluttdokumentasjon

Se VA-norm med vedlegg for Skien kommune, se <https://www.va-norm.no/skien/>

Entreprenøren skal levere grunnlag for som bygget-dokumentasjon der byggherren har utført prosjekteringen. Dokumentasjonen skal samles og systematiseres før overlevering. For hvert objekt (f.eks. anleggsdel, bygning, konstruksjon) skal det vedlegges "rødmerkede" tegninger og ev. en rapport som beskriver endret utførelse ift. utførelsesgrunnlaget, med henvisning til vedlagte dokumenter (skisser, profiler etc.).

Dokumentasjonen skal oversendes uten ubegrunnet opphold etter at det aktuelle objekt er ferdigstilt og senest innen frist angitt i punkt E – frister og dagmulker.

D.4.1.3 Sluttdokumentasjon/FDV-dokumentasjon

Sluttdokumentasjon som FDVU-dokumentasjon, kumkort ect. Sammenstilles av entreprenør og overleveres rådgiver. Det vises ellers til va-norm for Skien kommune for krav til FDVU-dokumentasjonen.

Se VA-norm med vedlegg for Skien kommune, se <https://www.va-norm.no/skien/>

D.4.2 Offentlig omtale av prosjektet

All informasjon og offentlig omtale av prosjektet skal kanaliseres gjennom byggherren.

E Frister og dagmulkter

E.1 Frister

E.1.1 Fysiske arbeider

For leveranser av fysiske arbeider gjelder følgende frister:

Frist (nr.)	Beskrivelse	Dato	Dagmulkt
1.	Oppstart		
2.	Overtakelse		Ihht. NS8405

E.1.2 Dokumentleveranser

For dokumentleveranser gjelder følgende frister:

Frist (nr.)	Beskrivelse	Dato	Dagmulkt
1.	Kvalitetsplan	14 dager etter kontraktsignering	Ikke aktuelt
2.	Detaljert fremdriftsplan	14 dager etter kontraktsignering	Ikke aktuelt
3.	Miljøplan	14 dager etter kontraktsignering	Ikke aktuelt
4.	Månedssrapporter	Innen 5. i hver måned	Ihht. NS8405
5.	Som bygget dokumentasjon	Innen overtagelse	Ihht. NS8405
6.	FDV-dokumentasjon, sluttdokumentasjon	Innen overtagelse	Ihht. NS8405

E.2 Dagmulkter

Se E.1 - Frister.

E.3 Framdriftsplanlegging

Entreprenørens fremdriftsplan i henhold til frister spesifisert i kap. E skal utarbeides og fremlegges for byggherren.

F Vederlaget

F.1 Prissammenstilling

For kontraktsum vises det til avtaledokumentet. Prissammenstilling fremkommer av vedlegg <2>.

Prisene i mengdebeskrivelsen er oppgitt i norske kroner (NOK) eks. mva.

Arbeider som er beskrevet i egne poster, men som ikke er priset, skal forutsettes priset til kr. 0.

F.2 Regningsarbeider

F.2.1 Mannskap

Arbeid betales i henhold til timesatser eks. mva. oppgitt i mengdebeskrivelsen. Timesatsene skal dekke alle entreprenørens kostnader, både direkte og indirekte, samt risiko og fortjeneste. Dette inkluderer bl.a.:

- Lønn.
- Stedlig administrasjon og arbeidsledelse.
- Fellesmannskap (lagerfolk, reparatører, etc.) og andel i drift, vedlikehold og leie av infrastruktur for utførelse av arbeid samt interne transporter av mannskap og materiell.
- Eventuelt ordinært skifttillegg samt mindre tarifferte tillegg (kjøretillegg, klestilllegg mv).
- Reise- og gangtid.
- Diett- og boutgifter.
- Sosiale utgifter, bevegelige helligdager og feriepengar.
- Andel leie og drift av brakker, kontorer, lager, etc.
- Håndverktøy, mindre redskaper.
- Leie for maskiner med månedsleie under kr 10 000,- samt maskinutstyr som bor, meisler, pigger, slanger, rør, etc.
- Materiell som rør, slanger, elektriske kabler, lamper etc.
- Forsikringer.
- Hovedadministrasjon og fortjeneste.

Godtgjørelse for overtid skal dekkes separat i henhold til timesatser oppgitt i mengdebeskrivelsen. Bruk av overtid må godkjennes av byggherren på forhånd.

F.2.2 Maskinleie

Leie for maskiner som har en månedsleie av kr 10 000,- eks. mva. eller mer, godtgjøres i henhold til timelister. I maskinleiesatsene inngår alle entreprenørens kostnader, så som direkte og indirekte utgifter samt vedlikehold, risiko og fortjeneste.

Ratene er inklusiv operatør og kostnader for mobilisering og demobilisering. Det betales kun for effektive timer (eksklusive stillstandsleie, maskinstell og reparasjoner). Det betales kun for de maskiner og mannskaper som direkte deltar i arbeidet.

Vektangivelse for maskiner gjelder uten last.

For ikke spesifiserte maskiner skal entreprenørens standard prisliste benyttes.

F.2.3 Materialer og utstyr

For materialer og utstyr som bestilles separat av byggherren benyttes oppgitte enhetspriser der slike finnes, for øvrig dekkes:

- Medgåtte materialer inkl. transport i henhold til entreprenørens innkjøpspris dokumentert ved leverandørfaktura.
- Entreprenørens påslag i henhold til prosentsats oppgitt i mengdebeskrivelsen.

F.3 Påslag for side- og underentrepriser

Påslag for tiltransport eller byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll (NS 8405, punkt 16.4) er angitt i mengdebeskrivelsen.

F.4 Opsjoner

F.5 Regulering

Prisene i kontrakten indeksreguleres. Reguleringen følger av NS 8405 punkt 27.1, og skjer etter bestemmelsene i NS 3405.

Kontrakten reguleres etter SSBs byggekostnadsindeks for veganlegg.

G Oppdragsgivers ytelser

G.1 Riggområde

Byggherren stiller vederlagsfritt et riggområde på ca. 1000 m² til rådighet for entreprenørens brakker, material- og mellomlager. Riggområdet er vist i vedlegg <5>.

Entreprenøren skal sørge for at området er inngjerdet i hele prosjektets varighet så lenge det benyttes som riggområde, og at området etterlates i samme stand som før bruk når det ikke lenger skal brukes som riggområde. Plenarealer må rakes ved behov og såes med plenfrø i etterkant.

Entreprenøren står fritt til å velge å benytte andre områder som riggområde, men må da selv sørge for å få alle nødvendige tillatelser, og håndtere eventuelle kostnader knyttet til dette.

G.2 Anleggsytelser

Entreprenøren må selv besørge vann til byggeplassen og brakkerigg.

Entreprenøren besørger nødvendig installasjoner og drift av anlegg for strøm til lys, drift av arbeidsmaskiner og lys og oppvarming for brakkerigg.

Entreprenøren bekoster og utfører forskriftsmessig avløp fra sanitæranlegg i brakkerigg.

H Skiensmodellen

H.1 Om Skiensmodellen

Skien kommune ønsker å bekjempe sosial dumping og svart økonomi som undergraver fellesskapsverdier vårt samfunn er bygget på.

Bystyret vedtok i september 2014 særskilte kontrakts bestemmelser som skjerper kravene ved utlysning av offentlige anbud innenfor bygg- og anleggskontrakter samt kontrakter der det er relevant.

De særskilte kontrakts bestemmelser kalles Skiensmodellen og benyttes nå av flere kommuner samt Telemark fylkeskommune.

H.2 Særskilte kontraktsbestemmelser

Entreprenøren forplikter seg til å følge de særskilte kontraktsbestemmelsene i Skiensmodellen i dette prosjektet.

Skiensmodellen er vedlagt dette dokumentet, vedlegg <4>.

Vedlegg

1. Tegningsliste/Tegninger
2. Mengdebeskrivelse NS3420 (PDF, GAB og XML-format)
3. Byggherrens SHA-plan
4. Skiensmodellen
5. Riggområde
6. Entreprenørens organisasjon